

بررسی حقوقی ضمانت انجام تعهد و تعهد به نتیجه

مؤلف
میلا د دیباچ

انتشارات قانون یار

۱۳۹۷

سرشناسه	:	دیباچ، میلاد، ۱۳۷۲ -
عنوان قراردادی	:	ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	:	بررسی حقوقی ضمانات انجام تعهد و تعهد به نتیجه/مولف میلاد دیباچ.
مشخصات نشر	:	تهران: انتشارات قانون یار، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	:	۲۰۰ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۶۰۵۵-۵۱-۲
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۱۳۷.
موضوع	:	تعهدات (حقوق)
موضوع	:	(Obligations (Law
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۷ د ۴۹۵ / ۸۱۰ KMH
رده بندی دیویی	:	۳۶۰ / ۵۵۰۱
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۲ ۴۶۰

انتشارات قانون یار

بررسی حقوقی ضمانات انجام تعهد و تعهد به نتیجه

تألیف: میلا دیباچ

ناشر: قانون یار

ناظر فنی: محسن فاضلی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۵۵-۵۱-۲

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید، پلاک ۹۲

تلفن: ۶۶۹۷۳۹۶۰ کتابفروشی رسولی (چراغ دانش سابق)

فهرست مطالب

۱۱.....	پیشگفتار
۱۵.....	فصل اول
۱۵.....	شناخت ضمانت حسن انجام تعهد
۱۵.....	۱-۱- معانی، مفاهیم و اقسام ضمانت و تعهد
۱۶.....	۱-۱-۱- معانی و مفاهیم
۱۶.....	۱-۱-۱- ضمانت
۲۶.....	نظریه اول: نظریه عقد تشریفاتی
۲۷.....	نظریه دوم: نظریه عقد غیر تشریفاتی
۲۷.....	نظریه ابقای
۲۸.....	ادله نظریه ابقاء
۲۸.....	تعریف عقد ضمان
۳۰.....	اوصاف عقد ضمان
۳۰.....	ضمان عقد عهدی است
۳۱.....	ضمان عقد رضایی و سبب انتقال دین است
۳۲.....	ضمان عقدی معوض است
۳۲.....	ضمان عقد تبعی است
۳۴.....	ضمان از عقود مسامحه است
۳۴.....	ضمان عقدی لازم است
۳۵.....	۱-۱-۲- تعهد
۳۵.....	معانی تعهد در لغت
۳۷.....	مفهوم تعهد
۳۷.....	مفهوم عام تعهد
۳۸.....	مفهوم خاص تعهد
۳۹.....	رابطه تعهد و عقد
۴۰.....	۱-۱-۳- مفهوم حسن انجام تعهد
۴۲.....	مبنای تعهد

۴۳	حاکمیت اراده
۴۴	نتایج حاکمیت اراده در قلمرو حقوق و تعهدات
۴۴	حقوق و تعهدات متقابل اشخاص ناشی از اراده خود آنان است:
۴۵	تقدم قرارداد بر قانون در روابط قراردادی:
۴۵	انتقاد از نظریه حاکمیت اراده:
۴۶	نظریه ضرورت‌های اجتماعی:
۴۶	اوصاف تعهد:
۴۶	تعهد بطله‌ای حقوقی است:
۴۸	تعهد الزام آور است:
۵۰	تعهد لازم:
۵۱	تعهد جایز:
۵۲	اقسام لزوم:
۵۳	اقسام جواز تعهد:
۵۴	تفاوت اصل لزوم قراردادها و لازم‌الاجتناب بودن تعهدات قراردادی:
۵۵	۱-۱-۲- اقسام تعهد و ضمانت:
۵۵	۱-۱-۲-۱- اقسام تعهد:
۵۶	در حقوق ایران:
۵۹	تعهد عقدی:
۶۰	تعهد شرطی:
۶۰	تعهد یک طرفه یا ایقاعی:
۶۱	تعهد خارج از عقد:
۶۱	تعهد قانونی:
۶۲	اقسام تعهد به اعتبار موضوع:
۶۲	دیدگاه اول:
۶۲	تعهد مالی:
۶۲	تعهد غیرمالی:
۶۳	تعهد فعل:
۶۳	تعهد ترک فعل:
۶۴	تعهد به مال:

استفاده از ضمانت در جائیکه شرایط عمومی جبران خسارات ناشی از عدم اجرای تعهد وجود ندارد: ۸۸

۱-۲-۴- کارکردها و فواید ضمانت حسن انجام تعهد برای مضمون عنه: ۹۱

۱-۳-۳- مقایسه ضمانت حسن انجام تعهد با عناوین مشابه: ۹۲

۱-۳-۱- مقایسه ضمانت حسن انجام تعهد با عقد رهن: ۹۲

۱-۳-۱-۱- شباهتها: ۹۳

۱- تبعی بودن: ۹۳

۲- ضمانت حسن انجام تعهد و رهن از عقود مبنی بر مسامحه هستند ۹۴

۳- ضمانت حسن انجام تعهد و رهن، از عقود عهدی هستند: ۹۵

۱-۳-۲- تفاوت‌های ضمانت حسن انجام تعهد با عقد رهن: ۹۵

۱- به لحاظ لزوم و حوا: ۹۵

۲- نوع وثیقه ۹۷

۱-۳-۲- مقایسه ضمانت حسن انجام تعهد با عقد کفالت: ۹۸

۱-۳-۲-۱- شباهتها: ۹۸

۱. تبعی بودن: ۹۹

۲. مجانی بودن: ۹۹

۳. عهدی بودن ۹۹

۱-۳-۲- تفاوت‌ها: ۱۰۰

۱. نوع وثیقه ۱۰۰

۲. اثر عقد ۱۰۰

۱-۳-۳- مقایسه ضمانت حسن انجام تعهد با عقد حواله: ۱۰۲

۱-۳-۳-۱- شباهت‌ها: ۱۰۲

۱- انتقال دین: ۱۰۲

۲- لزوم و جواز عقد ۱۰۲

۱-۳-۳-۲- تفاوت‌ها: ۱۰۴

۲- طرفین عقد ۱۰۵

فصل دوم ۱۰۷

ارکان و شرایط ضمانت حسن انجام تعهد ۱۰۷

- ۱-۱-۳- انتقال تعهد ۱۵۰
- ۱-۱-۱-۳- در جائیکه تعهد قائم به شخص نیست ۱۵۲
- ۱-۱-۲-۳- در جائیکه تعهد قائم به شخص است ۱۵۳
- ۲-۱-۳- یگانگی تعهد ۱۵۴
- ۱-۲-۱-۳- آثار یگانگی تعهد ۱۵۴
- ۳-۱-۳- رجوع مضمون له به ضامن ۱۵۹
- ۱-۳-۱-۳- رعایت مفاد عقد ضمان ۱۵۹
- ۱-۳-۲-۱- رعایت شرایط عمومی ۱۶۰
- ۴-۱-۳- اختلاف در ضامن و مضمون له ۱۶۱
- ۲-۳- آثار ضمان میان ضامن و مضمون عنه ۱۶۳
- ۱-۲-۳- شرایط رجوع ضامن به مضمون عنه ۱۶۳
- ۱-۱-۲-۳- اذن مضمون عنه ۱۶۴
- ۱-۱-۲-۳- ضمانت با اذن مضمون عنه ۱۶۴
- ۲-۱-۲-۳- ضمانت بدون اذن مضمون عنه ۱۷۳
- ۲-۱-۲-۳- ایفای تعهد ۱۷۵
- ۳-۳- آثار ضمان میان ضامنان ۱۸۰
- ۱-۳-۳- تعدد ضمانت از یک تعهد ۱۸۰
- ۱-۱-۳-۳- ضمان به قید تسهیم ۱۸۰
- ۲-۱-۳-۳- ضمان به قید شمول تمام تعهد: ۱۸۱
- ۳-۱-۳-۳- ضمان تضامنی ۱۸۳
- ۴-۱-۳-۳- ضمان بطور مطلق ۱۸۶
- ۵-۱-۳-۳- ضمان چند نفر به ترتیب ۱۸۸
- ۲-۳-۳- ترامی (تسلسل) و دور ۱۸۹
- ۱-۲-۳-۳- ترامی و آثار آن ۱۸۹
- ۲-۲-۳-۳- دور (ضمان مضمون عنه از ضامن): ۱۹۱
- نتیجه‌گیری و پیشنهادات ۱۹۳
- منابع و مأخذ ۱۹۷

پیشگفتار

موضوع این کتاب بررسی حقوقی ضمانت انجام تعهد و تعهد به نتیجه می‌باشد که یکی از جوانب حقوق تعهدات است و منظور از آن این است که در رابطه‌ی میان متعهد و متعهدله، یک توافق فرعی و ثانوی انجام می‌پذیرد، به این صورت که اگر متعهد به تعهدش به نحو احسن عمل نکرد، متعهد له بتواند به سراغ ضمانتی که مقرر کرده‌اند برود و از محل آن خسارات و زیاده به خود را جبران کند، این موضوع هر چند در ابتدا ساده به نظر می‌رسد، اما در عمل سوالات زیادی در مورد آن مطرح می‌گردد که یافتن پاسخی مناسب برای این سوالات می‌تواند از بسیاری اخراجات و تشکیلات پرونده‌های دادگستری جلوگیری کند. در خصوص ضمانت حسن انجام تعهد، برحقه داخلی تاکنون به طور خاص تحقیق و پژوهشی جامع که در بردارنده تمامی جوانب و مباحث موضوع باشد انجام نشده است و تنها بخش‌های خاصی از این موضوع، مثل ضمانت یا تعهد مورد تحقق و بررسی قرار گرفته است، اما در بعد بین‌المللی، موضوع ضمانت حسن انجام تعهد، بیشتر و دقیق‌تر مورد تحقیق و پژوهش قرار گرفته است، چرا که اهمیت این موضوع در بعد بین‌المللی به مراتب بیشتر می‌باشد. از جمله اهدافی که در این کتاب دنبال می‌شود، این است که اولاً معنا و مفهوم ضمانت حسن انجام تعهد به طور دقیق، روشن شود، ثانیاً: انواع ضمانت‌هایی که برای حسن انجام تعهدات وجود دارند مشخص شوند. ثالثاً: جنبه‌های تاریک و مبهم موضوع روشن شوند و دامن‌اندازی و اطلاعات در خصوص ضمانت حسن انجام تعهد گسترش یابد.

۴- سوال اصلی مطروحه در این اثر علمی

سوال اصلی مطروحه عبارت است از ضمانت حسن انجام تعهد و اقسام آن چیست؟

۵- سوالات فرعی این کتاب

از جمله سوالات فرعی که در خصوص ضمانت حسن انجام تعهد وجود دارد این است که :

اولاً: اساساً آیا ضمانت کردن برای حسن انجام تعهد صحیح است؟

ثانیاً: معنا و مفهوم «حسن انجام تعهد» در هر قراردادی چگونه مشخص می‌شود؟

ثالثاً: ضمانت حسن انجام تعهد چه فواید و آثاری دارد؟

رابعاً: ضمانت حسن انجام تعهد، چه شباهت‌ها و تفاوت‌هایی با عقود مشابه، چون عقد رهن

دارد؟

۶- فرضیه اصلی مطروحه

امروزه در اکثر تعهدات، متعهد ضمانتی را برای حسن انجام تعهد خود قرار می‌دهد تا اگر وفق توافقی که با متعهدله کرده است به تعهدش به حسن و وفا نکرد، متعهدله به سراغ ضمانت تعیین شده برود و از محل آن خسارات وارده به خود را جبران کند.

از جمله فرضیات فرعی بحث ضمانت حسن انجام تعهد این است که :

اولاً: در منابع حقوق مدنی، ضمانت در دیون وجود دارد، اما ضمانت در تعهدات نیز جاری و صحیح می‌باشد .

ثانیاً: برای مشخص شدن معنا و مفهوم حسن انجام تعهدات در هر قراردادی، علاوه بر مراجعه به خود قرارداد و تفسیر آن به عرف خاص نیز مراجعه و توجه می‌شود .

ثالثاً: ضمانت حسن انجام تعهد دارای فواید و کارکردهایی هم برای متعهد له و هم برای

متعهد می‌باشد، مثلاً علاوه بر اینکه موجب اطمینان خاطر بیشتر متعهدله نسبت به اجرای مفاد تعهد می‌شود، در عین حال باعث می‌شود که در شرایط مساوی، متعهدله با شخصی که دارای ضمانت می‌باشد قرارداد منعقد کند .

رابعاً: ضمانت حسن انجام تعهد در ظاهر شبیه عقد رهن می‌باشد، مثلاً هر دو تبعی هستند، اما با آن تفاوت‌هایی نیز دارد مثلاً ضمانت عقدی لازم است اما رهن نسبت به رهن لازم و نسبت به مرتهن نیز است .

www.ketab.ir